

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jiřího Nykodýma a soudců Stanislava Balíka a Dagmar Lastovecké o ústavní stížnosti Mgr. J. S., zastoupené JUDr. Pavlínou Vondráčkovou, advokátkou, se sídlem v Praze 4, Hráskeho 1909/9, proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 44 Co 211/2010-1011 ze dne 25. února 2011, spojené s návrhem na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí, za účasti Krajského soudu v Brně, jako účastníka řízení, a 1) Ch. S., 2) Ch. D., jako vedlejších účastníků řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

1. Ústavní stížností, podanou k poštovní přepravě dne 9. června 2011, se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí. Tím byl k jejímu odvolání a odvolání vedlejšího účastníka řízení 2) [dále jen „otec“] jednak potvrzen rozsudek Městského soudu v Brně č. j. 83 Nc 120/2005-830 ze dne 30. března 2010 ve výroku o příspěvku otce na výživu vedlejšího účastníka řízení 1) [dále jen „nezletilý“] za období od 1. ledna 2006 do 31. prosince 2009 a ve výroci o náhradě nákladů řízení státu stěžovatelkou a otcem a současně změněn ve výroku o příspěvku otce na nezletilého za období od 1. ledna 2010 do budoucna a s ním souvisejícím výroku o dlužném výživném, a konečně ve výroku o styku otce s nezletilým tak, že otec je oprávněn se s nezletilým stýkat v každém sudém kalendářním týdnu v roce v sobotu od 10:00 hodin do 17:00 hodin s tím, že jej převezme a po skončení styku předá v místě bydliště stěžovatelky, která je povinna nezletilého na styk řádně a včas připravit a otcí ve stanovený termín předat. Stěžovatelka má za to, že ve věci bylo porušeno její základní právo podle čl. 90 Ústavy České republiky, čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

2. V ústavní stížnosti stěžovatelka konkrétně s odkazem na právní názory obsažené v nálezech sp. zn. I. ÚS 654/03 (N 27/32 SbNU 255), sp. zn. IV. ÚS 563/03 (N 71/33 SbNU 209) a sp. zn. III. ÚS 173/02 (N 127/28 SbNU 95) namítá, že napadala ve věci provedené znalecké posudky a dožadovala se výsledku znaleců za účelem zjištění použitých znaleckých metod a osvětlení, jak znalci dospěli ke svým závěrům. Soud prvního stupně však výsledky znaleců neprovedl, což nijak blíže nezdůvodnil. Dále stěžovatelka vytýká odvolacímu soudu, že se v odůvodnění svého rozhodnutí nevypořádal s tím, proč nezohlednil jednoznačné stanovisko orgánu sociálně-právní ochrany dětí a Fondu ohrožených dětí, jenž se podílel na zprostředkování styku otce s nezletilým, které doporučovaly kratší a navíc asistovaný styk.

3. Souběžně stěžovatelka navrhla odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí obecného soudu. Tvrdí, že se v důsledku nedostatečné činnosti nezletilý nachází po psychické a fyzické stránce ve značně labilním stavu a za podmínek vytvořených otcem dochází k ohrožení zdraví nezletilého. Toto tvrzení měla doplnit, resp. doložit blíže neoznačenými důkazy.

4. Ústavní stížnost byla následně doplněna elektronickým podáním ze dne 5. srpna 2011. V něm stěžovatelka namítá, že odůvodnění napadeného rozhodnutí je nesrozumitelné a poukazuje na to, že jí v tom dal za pravdu i předseda soudu, na kterého se obrátila se stížností, jakož i Ústav pro jazyk český, na nějž se v té souvislosti obrátil předseda soudu. Dále polemizuje s jednotlivými pasážemi odůvodnění odvolacího soudu. Uvádí vlastní hodnocení věci vedoucí k závěru, že je v současné době styk otce s nezletilým nerealizovatelný, protože nezletilý ač stěžovatelkou ke styku připraven, se s otcem odmítá stýkat. V této souvislosti poukazuje na návrh na vydání předběžného opatření, kterým by byl nařízen asistovaný styk. Konečně stěžovatelka tvrdí, že byla porušena práva zakotvená v čl. 3, čl. 6, čl. 9, čl. 19, čl. 29 a čl. 35 Úmluvy o právech dítěte. Jejich porušení spatřuje v tom, že je styk nezletilého s otcem nevhodný, neboť nezletilého traumatizuje a zhoršuje jeho zdravotní stav, nezletilý je v důsledku chování otce v permanentním stresu, přičemž otec téměř při každém asistovaném styku hovořil o stěžovatelce a jejím manželovi hanlivě, čímž jsou zpochybňovány základní životní hodnoty nezletilého. Otec

nezvládl rozchod se stěžovatelkou a její navázání nového vztahu, což projevuje hanobením českého prostředí a zdůrazňováním německé nadřazenosti. Podle vyjádření bývalé přítelkyně otce se otec rovněž zabývá myšlenkou na únos dítěte.

5. Tento návrh stěžovatelka předložila s přílohami, jež tvoří ne zcela čitelné lékařské zprávy, z nichž vyplývá, že nezletilý v březnu a dubnu 2011 trpěl potížemi s přijímáním potravy, výpisem SMS zpráv otce z období 19. dubna až 4. srpna 2011, a dalšími listinami, které v převážné míře již minimálně jednou založila do spisu obecného soudu, jak bylo z posledně uvedeného spisu zjištěno.

6. Dne 29. září 2011 došlo v dané věci Ústavnímu soudu podání Oddělení sociální prevence a sociálně právní ochrany dětí Odboru humanitního Úřadu městské části Praha 2 označené „Věc: nezl. Ch. S. – zpráva SPOD MČ Praha 2“. Odesílatel není účastníkem ani vedlejším účastníkem řízení o ústavní stížnosti a uvedené podání ani nebylo Ústavním soudem vyžadováno, a proto k jeho obsahu nebylo vůbec přihlíženo.

7. V uvedeném doplnění návrhu byl dále návrh na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí. Je argumentováno tím, že v současné době je rozhodováno o podjatosti samosoudce soudu prvního stupně, který rozhodl o přenesení místní příslušnosti věci Obvodnímu soudu pro Prahu 2. Posledně uvedený soud přitom následně vyslovil svoji místní nepříslušnost. Tím se celé řízení zdržuje. Stěžovatelka tvrdí, že lékaři, další odborníci a policie doporučují, aby byla situace co nejrychleji vyřešena v zájmu nezletilého, tj. aby byla odložena vykonatelnost napadeného rozsudku. Obdobně byl doplněn tento návrh i podáním ze dne 20. září 2011.

8. Institut odložení vykonatelnosti napadených soudních rozhodnutí vykládá Ústavní soud, veden maximou rovnosti účastníků řízení a speciální povahou institutu řízení o ústavní stížnosti, ve své ustálené rozhodovací činnosti restriktivně a aplikuje jej zpravidla toliko tehdy, měl-li by výkon napadeného rozhodnutí nezvratné důsledky osobní, vylučující i reparační či satisfakční funkci právní odpovědnosti (srov. sp. zn. III. ÚS 258/03, N 66/33 SbNU 155; aj.). Argumentace stěžovatelky stran tohoto návrhu ale vůbec nesměřuje do osobní sféry stěžovatelky. Navíc stěžovatelka sama uvádí, že k dosažení obdobného cíle zná a využívá procesní prostředky vedoucí k řízení před obecnými soudy. Proto byl tento návrh na odklad vykonatelnosti odmítnut jako zjevně neopodstatněný.

9. K vlastní ústavní stížnosti Ústavní soud předeseilá, že v § 43 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), je rozeznávána zvláštní kategorie návrhů, a to návrhy zjevně neopodstatněné. Tímto ustanovením dává zákon Ústavnímu soudu v zájmu racionality a efektivity jeho řízení, pravomoc posoudit „přijatelnost“ návrhu před tím, než dospěje k závěru, že o návrhu rozhodne meritorně nálezem. V této fázi řízení je zpravidla možno rozhodnout bez dalšího jen na základě obsahu napadených rozhodnutí orgánů veřejné moci a údajů obsažených v samotné ústavní stížnosti, případně ze spisu obecného soudu. Jen pro pořádek je třeba upozornit, že jde v této fázi o specifickou a relativně samostatnou část řízení, která nedostává charakter řízení kontradiktorního.

10. Dále Ústavní soud zdůrazňuje, že není běžným dalším stupněm v systému všeobecného soudnictví (sp. zn. I. ÚS 68/93, N 17/1 SbNU 123). Proto skutečnost, že obecné soudy vyslovily názor, s nímž se někdo neztotožňuje, nezakládá sama o sobě důvod k ústavní stížnosti (sp. zn. II. ÚS 294/95, N 63/5 SbNU 481). V minulosti proto Ústavní soud vymezil, že nesprávná aplikace podústavního práva obecnými soudy má za následek porušení základních práv a svobod zásadně pouze v případech konkurence norem podústavního práva, konkurence jejich výkladových alternativ, a konečně v případech svévolné aplikace podústavního práva (sp. zn. III. ÚS 671/02, N 10/29 SbNU 69) a co do ústavněprávní relevance pochybení v kognitivním procesu dokazování, jakožto procesu zjišťování skutkového stavu, jde o případy důkazů opomenutých, případy důkazů získaných, a tudíž posléze i použitých v rozporu s procesními předpisy, a konečně případy svévolného hodnocení důkazů provedeného bez jakéhokoliv akceptovatelného racionálního logického základu. Ústavní soud, jako soudní orgán ochrany ústavnosti, je tak v daném ohledu povolán korigovat pouze nejextrémnější excesy (sp. zn. IV. ÚS 570/03, N 91/33 SbNU 377). O nic takového se ale v posuzovaném případě nejedná.

11. Pokud jde o tvrzený návrh na provedení důkazu výsledkem znalkyně S. a jí konzultované znalkyně H., tato námitka je v ústavní stížnosti zjevně nepřipustná. Z protokolu o ústním jednání konaném dne 12. ledna 2011 vyplývá, že stěžovatelka skrze svého zástupce výslovně navrhovala provedení důkazu rozhodnutím ve věcech ochrany osobnosti, rozhodnutím v trestní věci, aktuálním emailem, který jí byl aktuálně zaslán. Při ústním jednání konaném dne 21. února 2011 neměla návrh na doplnění dokazování. Je nepřipustné, aby se stěžovatelka domáhala provedení uvedeného procesního úkonu v ústavní stížnosti, když nevyužila svých procesních práv v řízení před odvolacím soudem, která byla efektivní k dosažení cíle, který sledovala.

12. Nelze rovněž souhlasit s námitkou, že se odvolací soud nevypořádal s postojem opatrovníka (stran dalšího trvání asistovaného styku) a subjektů, které prováděly asistovaný styk mezi nezletilým a otcem v režimu předběžných opatření. Odvolací soud totiž zcela jasně vyložil, že dosavadní asistovaný styk ztrácí smysl, nikomu není přínosem a konzervuje jen sám sebe. Dále vyložil, že smyslem asistovaného styku v žádném případě není výchova otce k plnění cizích představ. Konečně poukázal na to, že i sama stěžovatelka nad účelem asistovaného styku pochybuje. Tím vším se tedy odvolací soud evidentně a jasně vymezil jak k názoru opatrovníka, tak ke zprávám subjektů provádějících v dané věci asistovaný styk, a konečně i k námitkám stěžovatelky, načež důsledně naplnil pozitivní povinnosti státu plynoucí z čl. 3 odst. 1, čl. 5 a čl. 9 odst. 1 a 3 Úmluvy o právech dítěte, neboť pro absenci relevantních a objektivních výhrad nařídil obnovení přímých osobních kontaktů mezi nezletilým a otcem.

13. Zdůrazňování traumatizace nezletilého v souvislosti s jeho styky s otcem jsou pouhou polemikou se závěry odvolacího soudu. Uvedenou argumentaci totiž stěžovatelka uplatňovala v řízení před obecnými soudy obou stupňů permanentně, tedy v situaci, kdy nezletilý byl v její výhradní péči, ke stykům s otcem prakticky nedocházelo a tvorba obrazu otce a vztahu nezletilého k němu tedy byla buďto výhradně nebo převážně v rukou stěžovatelky. V každém případě se odvolací soud s touto námitkou vypořádal, když na jedné straně neshledal správným postoj otce ke stěžovateli a jejímu manželovi, nicméně jasně vyložil, že vztah k nezletilému je věc emoce a vadná komunikace mezi otcem a stěžovatelkou má základ právě jen ve vztahu mezi nimi a v probíhajícím soudním sporu.

14. Pokud jde o námitky týkající se jazykové stránky odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu, Ústavní soud konstatuje, že je z něj patrné, jakými úvahami byl odvolací soud veden, jak se vypořádal s tvrzeními, námitkami a důkazy, a co jej tedy vedlo k rozhodnutí, jež vynesl. Konečně je nutno přihlížet i k veřejně známé skutečnosti, že pojmosloví začátku dvacátého století má podle představ ministerstva spravedlnosti v budoucí době nalézt v právní praxi renesanci, neboť toto pojmosloví obsahuje návrh nového občanského zákoníku.

15. Zcela na závěr je možno uvést, že se Ústavní soud napadeným rozsudkem již v nedávné době zabýval. Stalo se tak z iniciativy otce, přičemž jeho argumenty obsažené v ústavní stížnosti se částečně kryjí s těmi, které nyní uvádí stěžovatelka. Ústavní stížnost otce byla jako zjevně neopodstatněná odmítnuta usnesením sp. zn. IV. ÚS 1311/11 ze dne 3. června 2011.

16. Ústavní soud ani pro argumentaci stěžovatelky neshledal, že by došlo k porušení základních práv a svobod. Proto ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků odmítl jako zjevně neopodstatněnou, podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 5. října 2011

Jiří Nykodým, v. r.
předseda senátu